

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 22.11.2016 STM075:00/2011

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ALKOHOLILAIN KOKONAISUUDISTUKSEKSI

Sosiaali- ja terveysministeriön varattua tilaisuuden lausuntojen antamiseen otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi Öljy- ja biopolttoaineala ry esittää lausuntonaan seuraavaa.

Uudistusehdotuksessa on pyritty löytämään tasapaino alkoholin aiheuttamien kansanterveydellisten haittojen vähentämisen ja elinkeinoelämän tarpeiden välillä. Lain pääperiaatteena olisi edelleen alkoholihaittojen ehkäiseminen, mikä on yleisesti kannatettava tavoite.

Keskeistä lainsäädännön uudistuksessa olisi Alkon vähittäismyyntimonopolin kaventaminen sallimalla luvanvaraiseen vähittäismyyntiin kaikki enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät juomat. Samalla kuitenkin säilytettäisiin edelleen muun muassa Alkon vähittäismyyntimonopoli sekä alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua koskeva lupajärjestelmä. Uudistusta onkin pidettävä varsin maltillisena.

Öljy- ja biopolttoaineala katsoo, että ehdotuksessa (kohta 3.2) on valittu toteutettavaksi siinä esitetyistä vaihtoehdoista oikea eli kolmas toteuttamisvaihtoehto, joka merkitsee elinkeinopoliittisen näkökohtien nostamista sosiaali- ja terveystieteiden näkökohtien rinnalle sallimalla nykyistä vahvempien alkoholijuomien laajempi vähittäismyynti. Kauppaan, kioskeihin ja huoltamoille siirtyisi Alkon monopolin piiristä mm. A-olut, vahvemmat siiderit ja long drink –juomat. Erityisesti huoltoasemien sisäkaupan kannalta uudistuksella voi olla huomattavan myönteinen vaikutus, kun otetaan huomioon vuoden alusta voimaan tulleen kaupan aukioloaikojen täydellisen vapauttamisen erityisesti huoltoasemien myymäläkaupalle aiheuttamat kielteiset seuraukset.

Ehdotuksessa kuvatut muut vaihtoehdot eivät käsityksemme mukaan ole erityisesti elinkeinojen yhdenmukaisen kohtelun näkökulmasta kannatettavia. Ensimmäinen vaihtoehto, joka tarkoittaisi vähittäismyyntissä olevien alkoholijuomien alkoholipitoisuuden alentamista, merkitsisi käytännössä Alkon vähittäismyyntimonopolin vahvistamista entisestään, mikä olisi erityisen haitallista muun vähittäiskaupan kuten huoltoasemien myymälätoiminnan kehittä-

misen kannalta. Toisessa vaihtoehdossa vähittäismyyntiin laajentamisen asemesta alkoholihaittoja vähennettäisiin säilyttämällä nykyiset alkoholilainsäädännön periaatteet pyrkimällä samalla siirtämään alkoholijuomien nauttimista anniskelun suuntaan purkamalla anniskelua rajoittavia normeja. Yhden toimialan asettamista muita (vähittäiskauppaa) edullisempaan asemaan ei voi pitää hyväksyttävänä, jolloin elinkeinopoliittisesti hyväksyttävintä on välttää ja purkaa tasapainoisesti sekä vähittäismyyntiä että anniskelua koskevia rajoituksia.

Ehdotuksessa esitetään varmoina arvioina, että kauppoihin siirtyvien alkoholijuomien hinnat alensivat merkittävästi, mikä, helpomman saatavuuden ohella, johtaisi alkoholijuomien kokonaisympäristön eli kulutuksen lisääntymiseen. Toisaalta ehdotuksessa todetaan, että kokonaiskulutuksen tarkkaa muutosta on vaikea arvioida, koska siihen vaikuttaa myös monia muita tekijöitä. Koska tuotteiden hinnat, verojen vaikutus pois lukien, määräytyvät markkinoilla, on arvioihin ja niiden oikeellisuuteen erityisesti huoltoasemamyynnin osalta vaikea ottaa etukäteen kantaa. Käsittelemme mukaan pelkän saatavuuden paranemisen tiettyjen tuoteryhmien siirtyessä pois Alkon vähittäismyyntimonopolin piiristä ei välttämättä tarvitse merkitä kulutuksen lisääntymistä.

ÖLJY- JA BIOPOLTTOAINEALA

Pekka Huttula
varatoimitusjohtaja